

**RANNIKKO-POHJANMAAN SOSIAALI- JA
PERUSTERVEYDENHUOLLON KUNTAYHTYMÄ**
FISC - K5

LAPSIPERHEEN LÄÄKKEET

LAPSIPERHEEN KOTILÄÄKKEET

Kuumeeseen

Kuumeinen lapsi on yleensä itkuinen, ei juo mielellään ja nukkuu levottomasti. On kuitenkin tärkeää yrittää saada lapsi juomaan usein pieniä määriä nestettä, vaikka hän ei haluaisikaan. Jos lapsi jaksaa kuumeesta huolimatta leikkiä ja kuunnella satuja, ei hän ole vakavasti sairas ja hänen oloaan voidaan helpottaa kuumetta alentavalla lääkkeellä. Kun kuume laskee, lapsi haluaa tavallisesti juoda enemmän.

Nukkumaanmenoaikaan annettu kuumelääke varmistaa rauhallisemman unen. Esimerkiksi Paracetamol alentaa kuumetta ja sitä saa apteekista ilman reseptiä.

Kuumemittari on myös tarpeellinen lapsiperheissä, että voidaan seurata lämpöä. Kuumemittarit, joilla mitataan kuume peräaukosta, ovat luotettavimmat.

Mikäli halutaan tarkka kehon lämpötila, lämpö on mitattava peräaukosta. Peräaukosta mitattuna kehon normaali lämpö on 37 astetta. Jos lämpö on aamulla peräaukosta mitattuna 37,5 astetta tai enemmän, henkilöllä on kuumetta. Illalla kehon lämpö on korkeampi, tällöin vasta 37,8 astetta lasketaan kuumeeksi. Tämä ei kuitenkaan koske pientä lasta, vaan pienellä lapsella kuumeeksi lasketaan lämpö joka ylittää 38 – 38,5 astetta.

Kainalosta tai korvasta mitattu lämpö ei anna tarkkaa lämpötilaa vaan antaa jonkin verran alhaisemman kuin peräsuolesta mitattuna, eikä siten ole täysin luotettava. Kainalosta tai korvasta mitattu lämpö antaa kuitenkin viitteen siitä, onko henkilöllä kohonnut lämpötila.

Kipuun

Sairaalle lapselle voidaan antaa kipua lievittävää lääkettä esimerkiksi silloin kun lapsi on satuttanut itsensä, kun hänellä on korvasärkyä tai kun hän on polttanut itsensä. Vatsakivusta kärsivälle lapselle ei saa antaa kipua lievittävää lääkettä, ennen kuin asiasta on keskusteltu lääkärin kanssa.

Apteekista saa ilman reseptiä mm. Paracetamolita, jossa on vähän haittavaikutuksia ja joka on tehokas lasten särkylääke.

Perusvoiteet

Perusvoiteita käytetään kuivan ihon hoitoon.

Kortisonivoiteet ihottumaan

Kortisonivoiteita käytetään atooppiseen ihottumaan ja lievittämään hyönteispureman kutinaa.

On tärkeää käyttää voiteita oikein. Jos lääkäri on määrännyt kortisonivoiteen, noudata aina lääkärin antamia hoito-ohjeita. Yleensä kortisonia on parasta käyttää lyhyen ajan, mutta intensiivisesti. Ellei lääkäri ole määrännyt muuta, voit levittää voidetta lapsen iholle kaksi kertaa vuorokaudessa neljän päivän ajan, ja tämän jälkeen kerran päivässä neljän päivän ajan. Pidä vähintään 10 päivän tauko lääkkeen käytössä. Sivele voidetta vain niihin kohtiin, joissa ihottumaa esiintyy.

Älä käytä kortisonivoidetta vain päivän tai kahden ajan. Se vain elvyttää ihottumaa. Kun käytät voidetta yllämainitun ohjeen mukaan, saat parhaimman tuloksen pienimmällä kortisonimäärällä.

Kortisonivoidetta käytetään usein perusvoiteen kanssa.

Nenätipat

Nenätippoja käytetään, kun nenän limakalvot ovat turvonneet, esim. flunssan yhteydessä. Nenätipat vähentävät nenän limakalvojen turvotusta, jolloin lapsen hengittäminen helpottuu. Samalla kanavat välikorvaan aukeavat.

Nenätippojen käyttö: Pyydä lasta niistämään nenä. Aseta lapsi selälleen pää reilusti taaksepäin kallistettuna ja käännettynä toiselle sivulle. Laita tippoja alimpana olevaan sieraimeseen ja pidä lapsi paikoillaan 30 sekuntia. Käännä pää toiselle sivulle, ja laita tippoja toiseen sieraimeseen ja pidä jälleen lasta paikoillaan 30 sekuntia.

Nenätippoja saa käyttää korkeintaan viikon. Pitempiaikainen käyttö ärsyttää nenän limakalvoja niin, että nenä tuntuu jatkuvasti tukkoiselta.

Päänsärkyyn

Tavallista särkylääkettä, esim. Paracetamolia voidaan tilapäisesti käyttää sekä jännityspäänsärkyyn että migreeniin. Pidäthän mielessä, että päivittäinen särkylääkkeen käyttö voi itsessään aiheuttaa päänsärkyä. Jos lapsesi kärsii migreenistä, mikä on harvinaista, ota yhteys lääkäriin.

Peräpuikot

Aseta peräpuikko paikoilleen litteä, tasainen puoli edellä (siis päinvastoin kuin miltä tuntuu luonnolliselta), jotta peräpuikko ei luistaisi heti ulos. Peräpuikko tehoaa nopeammin kuin tabletit ja pienille lapsille sen antaminen on helpompaa.

Sidontatarvikkeet

Likaiset haavat on hyvä puhdistaa juoksevalla vedellä ja aseptisellä ihonpuhdistusaineella. Pikkuhaavoja varten on kotona oltava erikokoisia laastareita.

Tabletit

Useimmat tabletit voidaan murskata jauheeksi kahden lusikan välissä. Sekoita jauhe pieneen määrään mehua ja huolehdi, että lapsi juo kaiken mehun. Kaikkia tabletteja ei voi jauhaa jauheeksi, kysy apteekista. Jotkut tabletit liukenevat veteen. Kun tabletti on liuennut, voit antaa nesteen lapselle.

Imettävät tabletit sulavat suussa tai ne sulatetaan vedellä täytetyssä lusikassa.

Yskään

Vanhemmat haluavat luonnollisesti helpottaa lapsensa olotilaa, kun lapsella on yskä. Markkinoilta löytyykin monenlaisia yskänlääkkeitä. Tutkimusten mukaan yskänlääkkeillä ei kuitenkaan ole juuri vaikutusta tavalliseen yskään. Vain lapset, jotka kärsivät astmasta tai astmaattisesta keuhkoputkentulehduksesta, tarvitsevat lääkitystä.

Jos lapsella on astma tai astmaattinen keuhkoputkentulehdus, voit helpottaa hänen hengitystään nostamalla sängyn pääalustaa. Lääkäri voi määrätä astmaa ehkäisevän keuhkoputkia laajentavan lääkityksen, joka helpottaa hengitystä ja lievittää yskää. Tällaisia lääkkeitä saa vain reseptillä.

Antibiootit

Antibiootteja saa ainoastaan lääkärin määräyksestä ja niitä käytetään bakteerien aiheuttamien tulehdusten hoitoon. Ne eivät tehoa viruksiin. Esimerkiksi nielutulehdus ja välikorvatulehdus voi aiheutua joko bakteereista tai viruksista. Kaikkien tulehdusten oireina on kuume, mutta läheskään kaikki kuumeiset lapset eivät tarvitse antibiootteja.

Itse on vaikeaa selvittää, johtuuko tulehdus bakteerista vai viruksesta. Lääkäri voi tutkia lapsen ja päätellä, tarvitseeko lapsi antibiootteja.

Riippuen tulehduksesta lapsen on otettava antibiootteja 7 – 10 päivän ajan. On tärkeää, että antibioottikuuri syödään loppuun. Usein lapsi parantuu parin päivän kuluttua antibioottien aloittamisesta, mutta jos lääkkeen otto lopetetaan silloin, tauti saattaa iskeä uudelleen entistä voimakkaampana.

Pikkulapsille penisilliini voidaan antaa mikstuuran. Penisilliinimikstuuran suurin ongelma on, että se ei välttämättä maistu hyvälle. Penisilliinin maku voidaan piilottaa sekoittamalla mikstuuraan pieni määrä mehua. Voit myös leikkisästi pyytää lasta pitämään kiinni nenästä lääkkeenoton ajan, sillä se heikentää makukokemusta. Anna lapselle jotain syötävää tai juotavaa heti lääkkeenoton jälkeen.

Jos on kysymys vauvasta, voit hyödyntää nielemisrefleksiä ja tyhjentää mikstuuran annosteluruiskulla niin syvälle vauvan suuhun kuin mahdollista. Annosteluruisku seuraa lääkkeen mukana tai sen saa apteekista.

Floridral

Floridral on juoma ripulia vastaan, joka sisältää Lactobacillus GG – maitohappobakteereita. Ripuli on virus- tai bakteeripohjainen sairaus, joka aiheuttaa vetistä tai löysää ulostusta. Ripulissa on vaarana nestetasapainon häiriintyminen, kehon menettäessä nesteitä ja suoloja. Oksentelu ja kuume voi lisätä kuivumista. Ripulissa häiriintyy myös suoliston normaali bakteerikanta.

Floridral sisältää glukoosia ja elektrolyysejä. Tällä on helppo turvata kehon nestetasapaino ripulin aikana. Liuoksen elektrolyysikoostumus auttaa kokoamaan ja säilyttämään veden kehossa.

Osmosal

Osmosal on Floridralia vastaava tuote, mutta se ei sisällä maitohappobakteereita.

